



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 741/2016-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. októbra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Východoslovenská energetika Holding a. s., Mlynská 31, Košice, zastúpenej advokátom JUDr. Jurajom Kusom, Námestie osloboditeľov 10, Michalovce, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s právom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a to rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžf 56/2014 z 9. júna 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti Východoslovenská energetika Holding a. s. **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. augusta 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Východoslovenská energetika Holding a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s právom podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, a to rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Sžf 56/2014 z 9. júna 2015.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobou podľa § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) sa sťažovateľka domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „finančné riaditeľstvo“) č. 36643/2010-1410 z 8. decembra 2011, ktorým v rámci odvolacieho konania zamietlo odvolanie sťažovateľky a potvrdilo rozhodnutie Colného úradu Prešov (ďalej len „colný úrad“) č. 27777/2011-6231 z 13. októbra 2011 o nevyhovení žiadosti sťažovateľky z 31. marca 2009 o vrátenie colných zábezpek v sume 21 708 413 Sk s príslušenstvom – prebytkov z colných zábezpek poskytnutých v období od 6. novembra 1996 do 30. júna 2001. Tieto boli na základe písomného splnomocnenia vyplatené vo viacerých splátkach vtedajšiemu zamestnancovi sťažovateľky. Až neskôr bolo zistené, že toto splnomocnenie bolo sfalšované a dotknutý zamestnanec na účet sťažovateľky previedol len prvú splátku, ostatné si ponechal; trestné konanie proti nemu bolo prerušené, pretože sa dotknutý zamestnanec ako obvinený zdržiava na neznámom mieste.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 6 S 26/2012-190 z 10. apríla 2014 nezistiac pochybenie majúce za následok nezákonnosť napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy a postupu mu predchádzajúceho žalobu sťažovateľky zamietol. Z administratívneho spisu finančného riaditeľstva zistil, že *„predmetnú colnú zábezpeku zložil právny predchodca žalobcu (Východoslovenské energetické závody, štátny podnik Košice), a to bezhotovostným spôsobom, pričom vrátenie prebytku colnej zábezpeky bolo vykonané podľa ustanovenia § 4 ods. 3 písm. a/ colného zákona tak, že prebytok na základe predloženého splnomocnenia svojho zamestnávateľa vyzdvihoval [REDAKOVANÉ] v hotovosti na Colnom úrade Prešov v 89, resp. 93 prípadoch, ako to tvrdí žalobca, čo spolu predstavovalo sumu 21 047 972,- Sk, a ktorú sumu okrem prvej splátky, ktorú vložil Ing. Nagy na účet právneho predchodcu žalobcu, si ponechal a použil pre seba, čo medzi účastníkmi taktiež nebolo sporné.“* Krajský súd tak dospel k záveru, že zo zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1996 Z. z. Colný zákon v znení neskorších predpisov

(ďalej aj „zákon č. 180/1996 Z. z.“) platného a účinného v relevantnom čase (od 1. 7. 1996 do 30. 6. 2001), ani z jeho § 216 ods. 2 poslednej vety nemožno postup, keď colný úrad vyplatil prebytok colnej zábezpeky v hotovosti, považovať za rozporný so zákonom. Poukázal pritom na to, že bolo v prvom rade na právnom predchodcovi sťažovateľky, aby evidoval vracanie prebytkov colných zábezpek vo svojom účtovníctve, a pokiaľ tak nerobil a umožnil svojmu zamestnancovi, aby tento tieto vrátené prebytky colných zábezpek použil pre seba, je to pochybenie žalobcu, a nie pochybenie žalovaného, ktorý prebytky colných zábezpek vrátil v súlade s ustanovením § 216 ods. 2 poslednou vetou zákona č. 180/1996 Z. z. osobitne, ak z administratívneho spisu vyplýva, že ho zamestnankyne colného úradu poznali ako dlhodobého zamestnanca právneho predchodcu sťažovateľky a nemali dôvod spochybňovať ním predložené splnomocnenie.

4. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom rozsudok krajského súdu potvrdil. Ako nespornú skutočnosť zistil, že ide o sumy colných zábezpek, ktoré boli podľa evidencie a príslušných dokladov colného úradu vrátené colnému deklarantovi vyplatením v hotovosti, a to zamestnancovi právneho predchodcu žalobcu splnomocnenému na jeho zastupovanie v colných konaniach, a *„keďže boli colné zábezpeky vyplatené, z pohľadu splnenia si povinnosti zo strany colného úradu (§ 216 ods. 2 Colného zákona č. 180/1996 Z. z. v znení neskorších predpisov a § 390 ods. 6 Colného zákona č. 238/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov), nie je preskúmaným správnym rozhodnutiam oboch stupňov čo vytknúť, pretože predmetné prebytky colných zábezpek už colný úrad eviduje ako vyplatené, resp. vrátené deklarantovi“*. Obdobne, ako aj krajský súd, aj najvyšší súd skonštatoval, že sťažovateľka, resp. jej právny predchodca nepreukázali a ani z okolností prípadu nevyplýva, že by o prekročení oprávnení zamestnanci colného úradu vedeli, pričom súdom v správnom súdnictve neprislúcha konať o úmyselnom porušení zákona zamestnancami colného úradu ani právneho predchodcu sťažovateľky. Najvyšší súd zároveň poukázal i na to, že z obsahu administratívneho spisu vyplynulo, že *„právny predchodca žalovaného bol v colných konaniach ako deklarant pred colným úradom zastúpený svojím zamestnancom [REDAKOVANÉ] Išlo o priame zastupovanie podľa § 4 ods. 3 a 5 Colného zákona č. 180/1996 Z. z., resp. podľa § 9 ods. 1 Colného zákona č. 238/2001 Z. z., na ktoré sa subsidiárne vzťahuje zákonná úprava podľa § 17 ods. 2 a ods. 3 Správneho poriadku*

v spojení so všeobecnou právnou úpravou podľa § 20 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pričom uvedené zákony ani pre účely colného konania nevyžadujú osvedčenie pravosti podpisov na udelenej plnej moci.“.

5. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti poukazuje najmä na závery všeobecných súdov konajúcich o jej žalobe v občianskoprávnom konaní, ktorou si uplatnila náhradu škody. V tomto konaní, kde v prvom stupni konal a rozhodoval Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C/275/2003 a rozsudkom zo 16. mája 2006 vyhovel žalobe o zaplatenie sumy 20 438 413 Sk s 10 % úrokom z omeškania od 7. júna 2004 do zaplatenia. Na odvolanie žalovaného (Slovenskej republiky) Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 1 Co 222/2006 z 27. novembra 2006 v časti uloženej povinnosti zaplatiť sťažovateľke sumu 10 219 206,50 Sk s príslušenstvom rozsudok okresného súdu potvrdil a vo zvyšku ho zmenil tak, že žalobu zamietol. Tento rozsudok napadli obaja účastníci konania pred všeobecným súdom dovolaním. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 Cdo 81/2007, 2 Cdo 82/2007 z 29. apríla 2008 o nich rozhodol tak, že dovolanie žalovaného odmietol a dovolaniu sťažovateľky vyhovel a v zmeňujúcom výroku rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, vysloviac, že v konaní nebolo preukázané spoluzavinenie sťažovateľky na škodovej udalosti. Súčasne však na základe podnetu žalovaného podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie, ktorým napadol rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu. O mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 1 M Cdo 10/2007 z 28. júla 2008 tak, že rozsudok krajského súdu v jeho potvrdzujúcom výroku zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd následne rozsudkom sp. zn. 1 Co/142/2008 z 26. januára 2009 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu sťažovateľky zamietol.

6. V rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Cdo 10/2007 z 28. júla 2008 sťažovateľka poukázala na právny názor, že *„postup colného úradu v prípade ak vznikne prebytok na prijatých platbách upravuje posledná veta vyššie uvedeného zákonného ustanovenia. Z jej znenia - prípadný prebytok colnej zábezpeky sa vráti deklarantovi vyplýva, že colný úrad prebytok na prijatých platbách má vrátiť z úradnej povinnosti. Ak tak*

však neurobí, teda je na deklarantovi, aby požiadal o jeho vydanie. Ide o právny vzťah medzi deklarantom a colným úradom. Colný úrad musí o žiadosti deklaranta rozhodnúť. Ak pri rozhodovaní o vrátení preplatku dôjde k vzniku škody v príčinnej súvislosti s vydaním nezákonného rozhodnutia alebo v súvislosti s nesprávnym úradným postupom colného úradu (napr. nevrátením preplatku alebo nevydaním rozhodnutia), teda k splneniu predpokladov stanovených v § 1, resp. § 18 zák. č. 58/1969 Zb., prichádza do úvahy zodpovednosť štátu za vzniknutú škodu.“. Tiež zdôraznila jeden zo záverov vyslovených krajským súdom v rozsudku sp. zn. 1 Co 142/2008 z 26. januára 2009, že sa nesprávne domnievala, „že je možné vyvodiť zodpovednosť za škodu vyplývajúcu z nesprávneho úradného postupu už za situácie, keď žalobca zatiaľ colný úrad o vrátenie preplatkov colnej zábezpeky v zmysle § 216 Colného zákona č. 180/1996 Z. z. nepožiadala“.

7. Sťažovateľka ďalej poukázala na správu Inšpekcie generálneho riaditeľa Colného riaditeľstva o prešetrení zo 7. augusta 2001 a dodatku ku správe zo 16. októbra 2001, v ktorej poukázala na záver, že „v prípade vracania colných zábezpek splnomocnenému zástupcovi deklaranta [REDAKOVANÉ] došlo k porušeniu interných predpisov CS SR zodpovednými pracovníkmi Colného úradu Prešov, pretože predkladané splnomocnenia neboli kontrolované z hľadiska vecnej a formálnej správnosti a tiež neboli podpísané oprávnenou osobou“.

8. S poukazom na uvedené sťažovateľka spochybnila správnosť záverov krajského súdu konajúceho ako súd v správnom súdnictve, keď skonštatoval bezchybnosť v postupe colného úradu pri vrátení preplatku colnej zábezpeky. Navyše, krajský súd sa s poukazom na túto správu a s jej obsahom nijako nevysporiadal, privodiac tak vadu nepreskúmateľnosti rozsudku sp. zn. 6 S/26/2012 z 10. apríla 2014, považujúc tiež za pochybenie najvyššieho súdu, ak tento rozsudok krajského súdu potvrdil.

9. Rozsudku a postupu najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 3 Sžf 56/2014 vytkla s poukazom na skutočnosti skonštatované všeobecnými súdmi v konaní o náhradu škody rozpor jeho názorov so skutkovým a právnym stavom veci. Zdôraznila, že súdy v občianskoprávnom konaní na základe náležite zisteného a ustáleného skutkového stavu

dospeli k záveru, že „colný úrad bol povinný vrátiť colné zábezpeky žalobcovi a to z úradnej povinnosti (vid' § 216 ods. 2 zákona č. 180/1996 Z. z., posledná veta)“. Za zmätočné a nedôvodné označila záver najvyššieho súdu, že za daných okolností by vyplatenie požadovaných colných zábezpek mohlo viesť k bezdôvodnému obohateniu žalobcu; nemôže obstať ani ďalší jeho záver o tom, že sťažovateľke vyplatenie colných zábezpek neprislúcha z dôvodu neukončenia trestného konania vedeného proti zamestnancovi právneho predchodcu sťažovateľky, s dodatkom, že najvyššiemu súdu neprislúcha hodnotiť protiprávne konanie tohto zamestnanca.

10. Sťažovateľka poukázala na rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v konaniach DRAFT-OVA, a. s. (sťažnosť č. 72493/10), PSMA, spol. s r. o. (sťažnosť č. 42533/11) a COMPCAR, s. r. o. (sťažnosť č. 25132/13) vyhlásené 9. júna 2015, keď v jednotlivých veciach vedených pred všeobecnými súdmi boli sťažovatelia pôvodne úspešní, pričom tieto už právoplatné rozhodnutia boli na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora zrušené.

11. Najvyšší súd mal podľa sťažovateľky pochybiť, keď na uvedené neprihliadal, vyhodnotil dôkazy v rozpore s § 132 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej „OSP“), a tiež porušil čl. 152 ods. 4 ústavy, keď uplatnil výklad práva, ktorý nie je súladný s ústavou. Namietla, že rozsudok najvyššieho súdu vykazuje vysoký stupeň svojvôle a arbitrárnosti, je protiústavný a nezákonný, pretože porušuje základné práva a slobody sťažovateľky.

12. Dodala, že nutnosť uplatňovať si náhradu škody v ďalšom občianskom právnom konaní je šikanózne, pričom jej uplatneniu v trestnom konaní bráni jeho prerušenie z dôvodu, že dotknutý zamestnanec sa zdržiava na neznámom mieste.

13. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd jej sťažnosť prijal na ďalšie konanie a nálezom rozhodol:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom, zo dňa 9. júna 2015, sp. zn. 3 Sžf/56/2014, porušil základné právo sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom, zo dňa 9. júna 2015, sp. zn. 3 Sžf/56/2014, porušil právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 9. júna 2015, sp. zn. 3Sžf/56/2014 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľke Východoslovenská energetika Holding a.s., so sídlom v Košiciach, Mlynská č. 31, [REDACTED], [REDACTED], trovy právneho zastúpenia v sume 320,44 €, na účet jej právneho zástupcu JUDr. Juraja Kusa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (1/6 výpočtového základu, t.j. 127,16 € + 20 % DPH (25,43 €) = 152,59 € + režijný paušál 8,04 €, čiže 2 úkony právnej služby, spolu 321,26 €.“

14. Schválením dodatku č. 1 k rozvrhu práce ústavného súdu na obdobie 1. marca 2016 až 28. februára 2017 došlo k prerozdeleniu nevybavených vecí pridelených sudcovi Ľubomírovi Dobříkovi a náhodným výberom bola vec pridelená 14. septembra 2016 sudkyňi Jane Baricovej, ktorá je členkou III. senátu ústavného súdu.

II.

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť

uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. Podľa judikatúry ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré sťažovateľ označil, či už pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, III. ÚS 206/03, II. ÚS 77/04). Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 195/04, I. ÚS 11/05).

18. Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje najprv za potrebné uviesť, že nie je zásadne oprávnený ani povinný preskúmať a posudzovať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní obyčajných zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Ústavný súd nepreskúmava, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, pretože to je v právomoci opravných všeobecných súdov.

19. Ústavnou kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí (opatrení alebo iných zásahov) všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom) došlo k porušeniu základného práva alebo základnej slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne

neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne I. ÚS 20/03, IV. ÚS 252/04, II. ÚS 78/05).

20. Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi označenými základnými právami alebo slobodami a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov a postupom, ktorý im predchádzal. V takom prípade ústavný súd považuje sťažnosti za zjavne neopodstatnené a podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ich odmietne. Zjavná neopodstatnenosť teda znamená, že už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd nezistí žiadnu reálnu možnosť porušenia základného práva alebo základnej slobody napadnutým rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne postupmi, ktoré im predchádzali v konaní pred orgánmi verejnej moci, osobitne v konaní pred všeobecnými súdmi.

21. Podľa č. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

22. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

23. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžf 56/2014 z 9. júna 2015

24. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

25. Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

26. Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní o namietanej veci aj najvyšší súd. Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti rámcovo posúdil, či ich najvyšší súd skutočne rešpektoval, a to v miere z ústavného hľadiska akceptovateľnej a udržateľnej, alebo či sú tu skutočnosti nasvedčujúce opaku, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

27. Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie

a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00).

28. Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie svojich práv rozsudkom najvyššieho súdu vydaným v režime správneho súdnictva, pričom jadro jej argumentácie spočíva v zisteniach vyplývajúcich z konania vedeného vo veci náhrady škody, teda civilného súdneho konania, ktoré si najvyšší súd konajúci v režime správneho súdnictva neosvojil.

29. Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť odlišnosť konania v správnom súdnictve od konania v civilnom súdnom konaní. Správne súdnictvo je primárne prostriedkom ochrany subjektívnych práv adresáta výkonu verejnej správy v jej najrôznejších podobách. Len sekundárne je kritériom poskytovania tejto ochrany zákonnosť verejno-mocenských aktivít verejnej správy. Inými slovami, správne súdnictvo v systéme právneho štátu nemá slúžiť naprávaní nezákonnosti vo verejnej správe bez akéhokoľvek zreteľa na dopad eventuálne zistenej nezákonnosti na subjektívno-právnu pozíciu dotknutého.

30. Zásadná odlišnosť oboch typov súdnych konaní spočíva aj v predmete konania. Zatiaľ čo predmetom civilného súdneho (sporového) konania je spor o právo, správny súd neskúma existenciu alebo neexistenciu tvrdeného práva, resp. práva uplatňovaného alebo bráneného v konaní pred správnym orgánom, ale to, či konajúci správny orgán dostatočne rešpektoval právne normy zaisťujúce riadnu účasť na konaní a zaistil, že jeho skutkové a právne závery sú podložené riadne vykonaným dokazovaním a ústavne súladnou aplikáciou práva. Správny súd preto nevykonáva dokazovanie týkajúce sa skutku, ale vychádza z obsahu administratívneho spisu; môže však vykonať dôkazy nevyhnutné na

preskúmanie napadnutého rozhodnutia (§ 250i OSP; porovnaj § 119 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok). „Zistenie skutkového stavu“ a „vykonanie dokazovania“ v správnom súdnictve má za cieľ oboznámenie sa s priebehom správneho konania, zistenie, či závery prijaté správnym orgánom vyplývajú z obsahu spisov, resp. či tento neopomenul podstatné skutočnosti prednesené v konaní. Preto sa na konanie v správnom súdnictve § 132 OSP aplikovalo len primerane a v uvedených intenciách.

31. Odlišný predmet konania v správnom súdnictve od civilného súdneho konania má potom tiež za následok rozdielnosť v relevantných skutočnostiach, na ktoré súdy prihliadajú. Preto závery prijaté všeobecnými súdmi v civilnom súdnom konaní nemusia byť relevantné pre konanie v správnom súdnictve, resp. ani v správnom konaní. Vo veci sťažovateľky išlo o otázku posúdenia excesu v konaní jednak bývalého zamestnanca právneho predchodcu sťažovateľky, ale aj posúdenia správnosti alebo nesprávnosti postupu zamestnancov colného úradu. Ústavný súd dáva do pozornosti, že neexistuje právoplatné rozhodnutie príslušného orgánu o tejto otázke, pričom skutkový záver vyslovený v správe z inšpekcie, alebo v rámci odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu nie je pre iné orgány záväzný. Nemožno preto požadovať od najvyššieho súdu konajúceho ako správny súd, aby sa riadil závermi vyslovenými okresným súdom, krajským súdom, ako aj najvyšším súdom v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 17 C/275/2003, osobitne v čase, keď toto konanie nie je právoplatne skončené.

32. Rovnako neakceptovateľná je v správnom súdnictve aj námietka sťažovateľky súvisiaca s judikatúrou ESLP týkajúcou v prvom rade konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku, resp. konaní o opravnom prostriedku s kasačným účinkom, ktorým konanie o odvolaní (proti rozsudku krajského súdu) nie je.

33. Vychádzajúc z dosiaľ uvedeného ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd vo vzťahu k námietkam sťažovateľky postupoval a rozhodol v súlade s príslušnou právnou úpravou, a to bez toho, aby relevantné zákonné ustanovenia vyložil a aplikoval v rozpore s ich zmyslom, významom a účelom. Odôvodnenie rozhodnutia netrpí žiadnymi vnútornými rozpormi, je logické a závery v ňom prijaté legitímne. V rámci zákonných mantinelov, ktoré

determinujú rozsah možnosti domáhania sa ochrany svojich práv sťažovateľkou, je napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu potrebné považovať za síce stručne, ale dostatočne a presvedčivo odôvodnené [čom sa týka nemožnosti súdneho prieskumu zákonnosti žalobou napadnutých rozhodnutí, ktorými v podstate nebolo vyhovené žiadosti sťažovateľky o (znovu)vyplatenie colnej zábezpeky]. Ústavný súd preto považuje napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu, ale aj jeho postup, ktorý verdiktu predchádzal, za ústavne konformné nevykazujúce znaky svojvôle.

34. Nemožno preto priznať relevanciu tvrdeniam sťažovateľky o nesprávnosti právnych záverov a nedostatkoch v odôvodnení napadnutého rozsudku, toto, naopak, plne vyhovuje požiadavkám základného práva na spravodlivé súdne konanie a najvyšším súdom prezentovaný výklad aplikovaných právnych predpisov v ich vzájomnej súvislosti rešpektuje požiadavku čl. 152 ods. 4 ústavy.

35. Ústavný súd preto sťažnosť v časti namietaného porušenia práv sťažovateľky garantovaných čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

II.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžf 56/2014 z 9. júna 2015

36. V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a slobôd hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných

súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08).

37. Keďže ústavný súd sťažnosť v časti pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho odmietol, odmietnutie ďalšej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie práva hmotnej povahy zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy, bolo už len nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia. Preto ju ústavný súd ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

38. Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol podľa § 25 ods. 2 druhej vety zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú a vzhľadom na tento záver sa ďalšími jej návrhmi nezaoberal.

39. V závere ústavný súd pripomína, že aj jeho stabilná rozhodovacia činnosť (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. októbra 2016